UNIVERSITETET I OSLO

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

Dato: 03.12.2025
Deres ref.: 25/5410-
Vår ref.: 2025/114704 JONNYRSU

Svar på høring om endringer i universitets- og høyskoleloven (studieavgift, advokatutgifter og klagesensur)

Universitetet i Oslo (UiO) viser til høring om endringer i universitets- og høyskoleloven (uh-loven) 21. oktober 2025. UiOs innspill til forslagene i høringen oppsummeres her og utdypes i det følgende:

- UiO støtter:
  - forslaget om makspris for dekning av advokatutgifter, men med noen spørsmål.
  - forslaget om å avvikle ordningen med blind klagesensur.
  - forslaget om at det skal kreves politiattest ved opptak til visse utdanninger.
  - forslaget om å forenkle reglene om valgt rektors fratreden.

- UiO støtter ikke:
  - forslaget om endring av reglene om studieavgift.
  - forslaget om å senke kompetansekravet for nemndledere.

I tillegg har vi tre innspill som ikke er omfattet av høringen nå, men som vi oppfordrer departementet til å vurdere med sikte på lovendring. Innspillene gjelder uh-loven § 12-5 om forstyrrende opptreden, § 12-6 om grovt klanderverdig opptreden og § 12-7 om taushetsplikt.

Høringsinnspill til de foreslåtte endringene i uh-loven

Studieavgift (egenbetaling) fra tredjelandsstudenter

UiO var kritisk til innføringen av studieavgifter for internasjonale studenter fra utenfor EØS og Sveits. Vi mente at studieavgiftene ville skade det internasjonale samarbeidet vårt, særlig med institusjoner i det globale sør, og skape store utfordringer for rekrutteringen av internasjonale studenter. Siden studieavgiftene ble innført, har vi sett en markant nedgang i antall internasjonale søkere fra utenfor EØS og Sveits. Innføringen av studieavgifter, samt de kompliserte unntaksordningene, har medført vesentlige administrative merkostnader.

Ved fastsettelse av nivået på studieavgifter fulgte UiO anbefalingen fra en arbeidsgruppe nedsatt av Universitets- og høgskolerådet. UiOs nivå har vært blant de høyeste i sektoren, men det har vært viktig å ha et trygt grunnlag for beregningen av studieavgifter, slik at vi oppfyller kravet om – og behovet for – at studieavgiftene skal være minst kostnadsdekkende. Dette ble

UTKAST

Universitetsdirektøren

Postadresse: Postboks 1072 Blindern 0316 OSLO
Besøksadresse: Problemveien 7, Lucy Smiths hus,2.etg
Tlf: 22 85 50 50
E-post: postmottak@admin.uio.no
www.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

ekstra viktig med departementets budsjettkutt fra 2024, når UiOs ordinære bevilgning ikke lenger skulle brukes til å finansiere utdanningen for denne studentgruppen.

Nå foreslår departementet å fjerne kravet om at studieavgiftene skal være minst kostnadsdekkende. Endringen skal skje uten å tilbakeføre midler til institusjonenes bevilgning, og uten at studiepoengproduksjonen for betalingspliktige studenter skal gi delvis uttelling i departementets finansieringssystem på samme måte som for videreutdanninger. Dersom en institusjon velger å redusere studieavgiftene sine til lavere enn kostnadsdekkende nivå, må institusjonen selv finansiere mellomlegget.

Departementet omtaler forholdet til statsstøtteregelverket i høringsnotatet. Ved fastsettelse av nivået på studieavgiftene må institusjonene sørge for at de aktuelle studietilbudene regnes som ikke-økonomisk aktivitet. Departementet har tidligere vurdert det som forsvarlig å legge til grunn at utdanningen i hovedsak vil være finansiert av offentlige midler hvis (minst) om lag 65 prosent av kostnadene ved et utdanningstilbud er finansiert med offentlige midler, og den resterende andelen er dekket ved egenbetaling.

Departementet skriver videre at i tilfeller der noen studenter betaler studieavgift mens andre studenter ikke betaler, må institusjonene sikre at egenbetalingen fra studentene ikke medfører at andelen offentlig finansering av studietilbudet samlet sett blir for lav. Departementet legger dermed til grunn at det ikke er studieavgiften for den enkelte studenten som er avgjørende, men hvordan den påvirker den samlede finansieringen av studietilbudet.

Dette skiller seg fra departementets tidligere uttalelser om finansiering av etter- og videreutdanning (EVU). Når UiO tilbyr EVU mot betaling, forholder vi oss til føringen om at egenbetalingen for hver enkelt deltaker enten skal være minst kostnadsdekkende (det vil si regnes som økonomisk aktivitet) eller skal dekke maks 35% av kostnadene (det vil si regnes som ikke-økonomisk aktivitet). Departementet innfører med andre ord en forskjell her: for de utenlandske studentene kan UiO vurdere studieavgiftens størrelse i forhold til studietilbudets kostnader og ikke den enkelte studentens kostnader. Det er vanskelig å forstå at statsstøtteregelverket skal tolkes annerledes når det gjelder egenbetaling for studenter fra utenfor EØS og Sveits enn ved egenbetaling for norske studenter på EVU-tilbud.

Et konkret eksempel: Et studieprogram med 50 studenter har full kostnadsdekning ved 200 000 per student per år. Vår vurdering kan tilsi at vi bør ha en studieavgift på 150 000 per år for å være konkurransedyktig i det internasjonale utdanningsmarkedet. Hvis 10 av studentene kommer fra utenfor EØS/Sveits, vil hver student betale 75% av full kostnadsdekning, mens de øvrige finansieres over bevilgningen. Totalt vil inntektene fra studieavgift (1,5 mill.) være godt innenfor 35% av den totale kostnaden for studietilbudet (10 mill.). For studiepoengene som avlegges av de betalingspliktige studentene vil resultatuttellingen fra KD falle bort.

UiO stiller spørsmål ved om denne forståelsen er i tråd med statsstøtteregelverket. I det konkrete eksempelet kan UiO sies å bruke midler fra den ordinære bevilgningen til å del-

UTKAST

finansiere utdanningen for betalingspliktige studenter. Vi spør om dette kan sees på som konkurransevridende, det vil si som en type kryssubsidiering fra den bevilgningsfinansierte delen av virksomheten til den konkurranseutsatte delen av virksomheten. Med denne forståelsen blir det dessuten adskillig vanskeligere å sammenligne studieavgiftsnivået – og faktorene som innregnes i studieavgiftene – på tvers av institusjonene, også for å kunne ta stilling til om en institusjon håndterer dette på en måte som kan virke konkurransevridende.

UiO ønsker fremdeles av studieavgiftene skal fjernes, siden de står i veien for internasjonal studentrekruttering og medfører vesentlige administrative kostnader. Vi kan imidlertid ikke se at den foreslåtte endringen bidrar positivt på disse områdene uten å risikere å utarme den øvrige utdanningsvirksomheten. Vi støtter derfor ikke forslaget.

Dekning av advokatutgifter

UiO støtter forslaget om å innføre en makspris for dekning av advokatutgifter i sakstypene som er omfattet av uh-loven § 12-9. Disse sakene følger et felles regelverk og en harmonisert saksgang og bør kunne sees under ett på tvers av institusjonene. Det finnes også andre sakstyper av tilsvarende alvorlighetsgrad for den enkelte som er regulert med makspris. Det framstår hensiktsmessig å ha bestemmelsen om makspris i loven og regulere beløpene i forskrift.

Vi stiller spørsmål ved en av formuleringene i forslaget til forskriftstekst, og oppfatter at det er motstrid til teksten i høringsnotatet. I disse sakene er institusjonens nemnd for studentsaker førsteinstans, mens Felles klagenemnd er klageinstans. Når departementet i forskriftsteksten foreslår en makspris for klagesaken, mener man da bare selve klagen til Felles klagenemnd, og ikke institusjonens førsteinstansbehandling? Betyr dette at førsteinstansbehandlingen fortsatt skal følge dagens regler, uten makspris? UiO mener det er klart mest hensiktsmessig å inkludere både førsteinstansbehandlingen og klagebehandlingen i maksprisen. Vi oppfordrer departementet til å klargjøre dette ved endelig fastsettelse av forskriften, for eksempel ved å omtale makspris «i forvaltningen» og «for domstolen».

De foreslåtte satsene framstår som lavere enn dagens nivå, men vi er åpne for at dette kan være tilsiktet etter en vurdering av nivået i andre sakstyper av tilsvarende alvorlighetsgrad. Samtidig behandler stykkprisforskriften enkelte tilfeller som kan oppstå underveis i saksbehandlingen, for eksempel skifte av advokat og overskridelse av stykkprisgrunnlaget, som ikke er omtalt i forslaget. Vi oppfordrer departementet til å vurdere om dette bør reguleres også for denne sakstypen.

Vi er enig med departementet i faren for at makspris blir praktisert som fastpris, og at advokater kan legge seg på eller nær makspris. Samtidig vil det være et gode å synliggjøre hvor mye arbeid som forventes å bli lagt inn i en typisk sak. Selv med innføringen av makspris, leser vi forslaget slik at de ordinære reglene om salærfastsettelse fremdeles skal gjelde, inkludert adgangen til salærnedsettelse hvis det er brukt lenger tid enn rimelig og nødvendig.

Vi stiller spørsmål ved dekningen av advokatutgifter i saker som går videre fra Felles klagenemnd til domstolene. I søksmål som gjelder gyldigheten av vedtak fra Felles klagenemnd, har departementet besluttet at HK-dir som hovedregel skal være partsrepresentant, jf. brev fra departementet 28. mars 2025. I disse sakene er det likevel institusjonen som skal dekke studentenes sakskostnader, og som må ta stilling til om tidsbruken er rimelig og nødvendig, selv om institusjonen ikke har innsikt i hvordan saken har blitt ført for domstolen. I disse sakene kan det være mer naturlig at HK-Dir dekker studentens sakskostnader for domstolsbehandlingen, uten at det må gå via institusjonen.

Blind klagesensur

UiO støtter forslaget om å avvikle ordningen med blind klagesensur. UiO har vært kritisk til ordningen med blind klagesensur helt siden den ble innført. Etter vår vurdering gir åpen klagesensur, hvor studentene kan begrunne klagen sin og klagesensorene kan ta stilling til førstesensuren, en langt bedre kontroll med førstesensuren enn blind klagesensur. Blind klagesensur har de samme risikoene for feil som førstesensuren og bidrar reelt sett ikke til å kvalitetssikre førstesensuren.

Kravet om ny vurdering av klagesensuren ved større karakteravvik fra opprinnelig sensur ble innført for å bøte på svakhetene ved den blinde klagesensuren, jf. uh-loven § 11-11 andre ledd, andre setning. Ordningen er administrativt krevende og kan føre til at sensuren for de aktuelle studentene blir forsinket. Når ordningen med blind klagesensur avvikles, foreslår UiO at kravet om ny vurdering ved større karakteravvik også avvikles.

Nemnd for studentsaker

Departementet foreslår at kravet i uh-loven § 14-1 tredje ledd om at lederen av nemnda og vara for lederen skal oppfylle de lovbestemte kravene til lagdommere og tingrettsdommere, erstattes med krav om at vedkommende må være jurist, jf. advokatloven § 67. Begrunnelsen for endringen er at det med den tidligere henvisningen til «lovbestemte krav til lagdommere» bare har vært ment kompetansekravene, dvs. at vedkommende må være jurist, og at det med beskyttelsen av juristtittelen blir mer presist å vise til advokatloven.

UiO støtter ikke dette forslaget, og mener at den nåværende formuleringen bør beholdes. Ved å vise til kompetansekravene for lagdommere og tingrettsdommere gis det et tydelig signal om at den som skal være nemndleder bør ha bred og variert kompetanse og erfaring i tillegg til å oppfylle utdanningskravet, jf. domstolloven § 55 om at «til dommere bør utnevnes personer som tilfredsstiller høye krav til faglige kvalifikasjoner og personlige egenskaper».

I den tidligere høringen om forskriftsregulering av nasjonale klagenemnder i universitets- og høyskolesektoren (høringsbrev 10. april 2025) spilte UiO inn følgende: Etter egne erfaringer fra arbeid med nemndssaker, mener UiO at det er flere gode grunner for at nemnda ledes av en person med dommererfaring. En slik bakgrunn bidrar til å styrke rettssikkerheten, og også til å sikre en profesjonell og effektiv prosesshåndtering. Kunnskap om domstolenes arbeids-

UTKAST

måter, herunder prosessflyt og vurdering av faktum og rettsgrunnlag, er etter UiOs vurdering en stor fordel i klagesaksbehandling. Dommererfaring bidrar derfor til å styrke både rettssikkerheten og prosessikkerheten i nemndsarbeidet.

Krav til politiattest

UiO støtter forslaget om å endre bestemmelsen fra at institusjonene «kan» til «skal» kreve politiattest for utdanningene som oppfyller vilkårene. Vi har alltid forstått det som en plikt for institusjonene til å kreve politiattest fra studenter som kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksis.

Valgt rektors fratreden før utløpet av funksjonstiden

UiO støtter forslaget om å åpne for at styret kan bestemme at prorektor tar over som rektor der valgt rektor fratrer vervet, uavhengig av hvor lang tid som gjenstår av rektors funksjonstid. Det er positivt at styret får mer handlingsrom i håndteringen av disse situasjonene.

Innspill til ytterligere lovendringer

UiO vil bruke anledningen til å foreslå ytterligere innspill til endringer i uh-loven. Forslagene handler om sakstyper som er krevende å håndtere for institusjonene, og hvor justeringer i loven kan gjøre sakstypene lettere å håndtere for oss og mer transparente og forutsigbare for studentene.

Innspill om uh-loven § 12-5 om forstyrrende opptreden

Uh-loven § 12-5 om forstyrrende opptreden har blitt stadig mer brukt de siste årene, og i en del krevende studentsaker har svakhetene ved bestemmelsen kommet tydeligere fram. Vi ber derfor departementet om å oppdatere bestemmelsen slik at den blir lettere å bruke i flere av de sakene UiO og de andre institusjonene strever med å håndtere. I dag kan saksbehandlere og ledere oppleve maktesløshet i forsøkene på å beskytte medstudenter og ansatte, siden lovens reaksjonsmuligheter ikke er tilstrekkelig nyanserte og tilpasset situasjonene vi møter.

I Rettsdatas kommentar til den tilsvarende bestemmelsen i 2005-loven, § 4-8 første ledd, skriver Jan Fridthjof Bernt og Karl Harald Søvig (note 404):

«Denne bestemmelsen tar sikte på et tallmessig ganske lite antall situasjoner, som imidlertid kan skape betydelige praktiske problemer. Det dreier seg om personer som ved bisarr, aggressiv eller plagsom opptreden ødelegger arbeidsmiljøet for medstudenter og tilsatte. Bak dette ligger i de fleste tilfeller medisinske problemer, og det må være en klar forutsetning at institusjonen prøver å løse de bakenforliggende problemer ved samtaler, rådgivning og eventuelt tilbud om medisinsk eller psykologisk bistand. Bestemmelsen ble i sin tid vedtatt under motstand fra studentenes organisasjoner.»

UTKAST

UiO opplever at dette ikke lenger er en dekkende beskrivelse for bruksområdet for denne bestemmelsen. Det er ikke lenger snakk om et tallmessig ganske lite antall situasjoner; antall saker av denne typen har økt jevnt de siste årene. Det er heller ikke lenger bare medisinske problemer som ligger til grunn for de krevende situasjonene vi opplever, men også andre som ikke klarer å fungere adekvat i studie- og læringsmiljøet, studenter som framstår radikalisert mm. Når forarbeidene omtaler det som en smal bestemmelse myntet på få tilfeller, gjør det at vi leser bestemmelsen snevrere enn det kanskje er grunnlag for – og behov for. Forarbeidene gjør at terskelen for å ta i bruk bestemmelsen framstår som høyere enn den bør være, men UiO har hatt en grundig diskusjon internt om rammene og grensene for bestemmelsen. Det er derfor et selvstendig poeng at departementet oppdaterer føringene om bruksområdet for bestemmelsen, i tillegg til de konkrete endringsforslagene som følger her.

Første ledd om umiddelbar bortvisning ved forstyrrende adferd gjentar det institusjonene har anledning til ut fra alminnelig ulovfestet eiendomsrett, og det er positivt at dette ble tydeliggjort i uh-loven gjennom prop. 111L (2020-2021). Rettsdatas kommentar til 2005-loven (note 400) sier at bestemmelsen fortrinnsvis skal ramme de lette og midlere tilfellene av forstyrrelser, og hvor saken haster. UiO opplever at denne bestemmelsen fungerer tilstrekkelig godt for å håndtere forstyrrende situasjoner der og da, forutsatt at den som skal håndtere situasjonen er kjent med muligheten og trygg nok til å bruke den. Ved behov kan UiOs ansatte be om assistanse fra vekter til å gjennomføre umiddelbar bortvisning. I utgangspunktet ber vi ikke om endringer i denne delen av bestemmelsen.

Det er imidlertid uklart hvor lang en umiddelbar bortvisning etter første ledd kan være, både på UiO og i sektoren. Det er uproblematisk å bortvise en student for resten av forelesningen eller resten av dagen. I noen få, svært krevende tilfeller har UiO strukket den umiddelbare bortvisningen til opp mot en uke, enten fra bestemte områder eller fra bestemte digitale flater, forutsatt at bortvisningen ikke blir for inngripende med tanke på studentens mulighet for å studere på egen hånd. Ut fra forarbeidene til bestemmelsen opplever vi at dette er i grenseland, men vi har merket oss departementets uttalelse i prop. 111 (2020-2021) om at bestemmelsen må gis noe tid til å virke og bli praktisert. Departementet skriver at behovet for eventuelle presiseringer kan vurderes når det er høstet erfaring om bestemmelsen og det skjønnet som den krever (kapittel 2.10.2.5). Vi har også diskutert en mulig parallell til politiloven § 7 om håndhevelse av den offentlige ro og orden, jf. etablert praksis for hvor lang periode politiet kan forby opphold i bestemte områder. Vi legger til grunn at vurderinger knyttet til grunnlaget for umiddelbar bortvisning og bortvisningsperiodens lengde ligger til institusjonene å håndtere.

Andre ledd om grovt forstyrrende adferd er krevende. UiO opplever at den strenge sekvensen i bestemmelsen forsinker sakene, og det blir vanskelig å reagere så raskt som nødvendig for å beskytte medstudenter og ansatte samt gjenopprette et trygt studie- og læringsmiljø. Sekvensen ved grovt forstyrrende adferd tilsier at det først skal sendes en formell advarsel, deretter skal studenten gjenta den grovt forstyrrende handlingen og først da kan institusjonen

UTKAST

fremme sak om bortvisning. Selv om institusjonene gjør dette så raskt som mulig, for eksempel ved å tilpasse innmelding og etterarbeid i nemnda for studentsaker, tar dette fort flere uker. Bortvisning er i mange tilfeller et mildere og mer nyansert virkemiddel enn full utestenging, særlig når det også er anledning til å bortvise fra digitale flater, men det tar for lang tid å komme dit.

Vi ber om at departementet vurderer å introdusere en mellomløsning mellom den kortvarige, umiddelbare bortvisningen i første ledd og den lengre bortvisningen i andre ledd. Mellomløsningen bør forutsette en skriftlig advarsel, slik at studenten får anledning til å korrigere adferden sin før institusjonen vedtar bortvisning. Mellomløsningen bør ha en relativt kort tidsbegrensning, for eksempel inntil en måned, slik at den ikke i vesentlig grad går utover studentens videre studier dersom situasjonen roer seg. Mellomløsningen kan også fungere som et midlertidig tiltak i de sakene som er så alvorlige at de må fremmes for nemnda for studentsaker. Vi foreslår å legge myndigheten til slik kortvarig bortvisning til rektor eller den rektor bestemmer, siden denne formuleringen allerede er brukt i en beslektet sakstype i uh-loven § 12-8.

Til forskjell fra den umiddelbare bortvisningen i første ledd, bør mellomløsningen håndteres som et enkeltvedtak, slik at regelverksbruken og skjønnsutøvelsen kan påklages til nemnda for studentsaker. Dette vil legge til rette for at institusjonen på en enklere måte kan reagere på grovt forstyrrende adferd, bidra til å roe ned situasjonen og beskytte medstudenter og ansatte. Samtidig vil alle forvaltningslovens regler om saksforberedelse ved enkeltvedtak måtte følges, blant annet om forvaltningsorganets utrednings- og informasjonsplikt. Klageadgangen over enkeltvedtak vil sikre at sakstypen sees i sammenheng med øvrige saker om bortvisning og utestenging som håndteres av nemnda for studentsaker, slik at terskelen for bruk av mellomløsningen kan kalibreres mot terskelen i de øvrige sakene.

På dette grunnlaget foreslår vi det følgende tillegget som nytt andre ledd i uh-loven § 12-5:

«Dersom en student opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen ellers, og fortsetter med slik opptreden tross skriftlig advarsel fra institusjonen, kan rektor eller den rektor bestemmer fatte vedtak om bortvisning fra nærmere bestemte områder ved institusjonen i inntil én måned.»

Nåværende andre, tredje og fjerde ledd blir tredje, fjerde og femte ledd, og henvisningene i siste ledd oppdateres tilsvarende.

Innspill om uh-loven § 12-6 om grovt klanderverdig opptreden

Uh-loven § 12-6 handler om håndtering av grovt klanderverdig opptreden for visse typer utdanninger og undervisningssituasjoner:

«En student som har opptrådt grovt klanderverdig overfor pasienter, brukere, barnehagebarn, elever eller andre som studenten har å gjøre med som en del av klinisk undervisning

eller praksis, kan utestenges og fratas retten til å gå opp til eksamen i inntil tre år i studier med klinisk undervisning eller praksis. Grovt klanderverdig opptreden vil si at studenten har

a. opptrådt på en slik måte at det er skapt fare for liv eller helse
b. gjort seg skyldig i grove brudd på taushetsplikten
c. opptrådt grovt usømmelig.»

Denne bestemmelsen er ikke ofte brukt ved UiO, men har de siste årene vært brukt i noen få krevende situasjoner. Sanksjonsmuligheten er imidlertid begrenset til visse grupper som studentene kommer i kontakt med som en del av klinisk undervisning eller praksis, og selve sanksjonen har også den samme avgrensningen. Det er vanskelig å forklare (og forsvare) at studenter som opptrer på den angitte måten i andre utdanninger eller undervisningssituasjoner ikke kan sanksjoneres etter denne bestemmelsen.

Dersom studenter opptrer på den angitte måten i andre utdanninger eller undervisningssituasjoner, må sakene håndteres etter uh-loven § 12-5 om forstyrrende opptreden. Dermed vil standard saksgang tilsi at det skal sendes en advarsel om bortvisning, og bare hvis studenten begår en ny forseelse, kan det fattes vedtak om bortvisning. Dersom det etter bortvisningen skjer nye forseelser, kan institusjonen starte sak om utestenging.

Dersom en student har skapt fare for liv eller helse, gjort seg skyldig i grove brudd på taushetsplikten eller opptrådt grovt usømmelig oppleves det ikke som hensiktsmessig å bare sende advarsel om bortvisning, for deretter å måtte vente og se om opptredenen gjentar seg. Disse sakstypene skjer ikke ofte, men hvis de først skjer, er det alvorlige saker hvor UiO har behov for å reagere. Dette kan være saker som må følges opp av politiet, men det vil typisk også være behov for intern oppfølging for å ta vare på lærings- og arbeidsmiljøet for studenter og ansatte. I disse situasjonene har vi ikke de verktøyene vi trenger med dagens lov.

På dette grunnlaget oppfordrer UiO departementet til å vurdere om bestemmelsen i uh-loven § 12-6 kan gjøres gjeldende for alle utdanninger og undervisningssituasjoner, slik at både sanksjonsmuligheten og selve sanksjonen utvides. Dersom studenter opptrer på den angitte måten, ønsker UiO anledning til å starte sak om utestenging fra institusjonen uten å måtte bruke sekvensen i uh-loven § 12-5. Vi legger til grunn at dette vil være en sanksjonsmulighet som bare brukes i de mest alvorlige tilfellene.

Innspill om uh-loven § 12-7 om taushetsplikt

UiO har vurdert forholdet mellom § 12-6 om grovt klanderverdig opptreden og § 12-7 om studenters taushetsplikt. Vi mener koblingen mellom disse to bestemmelsene er utilstrekkelig og ikke hjelper oss i mange av sakene hvor studenters brudd på taushetsplikten er så alvorlige at de bør sanksjoneres.

Uh-loven § 12-7 første ledd lyder slik:

UTKAST

«En student som i studiesammenheng får kjennskap til noens personlige forhold, har taushetsplikt etter reglene som gjelder for yrkesutøvere på det aktuelle området. Universiteter og høyskoler skal utarbeide en taushetsplikterklæring som skal underskrives av de studentene det er aktuelt for. Studenter som har gjort seg skyldig i grove brudd på taushetsplikten, kan utestenges og fratas retten til å gå opp til eksamen etter § 12-6.»

Denne bestemmelsen passer godt for profesjonsutdanningene, hvor det er nær sammenheng mellom studentenes aktiviteter i praktisk og klinisk undervisning og «yrkesutøvere på det aktuelle området». I disse tilfellene er det også uproblematisk å se koblingen mellom § 12-7 og sanksjonsmuligheten i § 12-6, jf. forrige kapittel om adgangen til å sanksjonere studenter ved grove brudd på taushetsplikten i visse utdanninger og undervisningssituasjoner.

Studenter har imidlertid taushetsplikt også i tilfeller som ikke kan sies å være del av klinisk undervisning eller praksis. Dette gjelder for eksempel hvis studentene samler inn og bruker personopplysninger i fag som ikke vanligvis har kliniske eller praktiske komponenter, for eksempel historie eller sosialantropologi. Gjennom masteroppgaveprosjektet skal studentene lære seg forskningsmetode og forskningsetiske regler, og det er underviserne – som også er forskere – som lærer dem opp og er målestokken for hvordan dette gjøres. Dermed er det også rimelig å se hen til forskeres taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13e, altså at det er fagets forskere som er lovens «yrkesutøvere på det aktuelle fagområdet».

Brudd på taushetsplikten kan skje i alle fag hvor studentene bruker personopplysninger, og i alle fag kan bruddet ha alvorlige konsekvenser for personer i sårbare eller utsatte posisjoner. I de tilfellene som ikke faller inn under avgrensningen om klinisk undervisning eller praksis, har UiO imidlertid ingen sanksjonsmuligheter. Vi oppfordrer departementet til enten å innføre en selvstendig sanksjonsmulighet i § 12-7 eller å endre rekkevidden av § 12-6 slik vi foreslår i forrige kapittel.

Med hilsen

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Audun Digerud
studiedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen underskrifter.
Saksbehandlere: Birgitte Brørs, Mari Hovland, Jonny Roar Sundnes.

UTKAST